

מנהגי בית הכנסת

כמנהג קהלות יוצאי גליל העליון

מקורות וציורים בסוף הלוח

מנהגי תפלה [לימות החול]

• הש"ץ מתחיל¹ יגדל - כופל פיסקא אחרונה מתים יחיה וכו' - הציבור עונה יחד³ תהלתו עומדת לעד בשכמל"ו (אח"כ אדון עולם)

• אומר ברכות השחר ומסיים בא"י⁵ גומל חסדים טובים וכו' - לעולם יהא אדם יר"ש⁶ בסתר ומודה וכו' פעמיים בכל יום והציבור עונה יחד⁷ שמע ישראל וכו' ומסיים ברוך אתה ה' מקדש את שמך ברבים והקהל עונין אמן - פ' התמיד וקטורת ואיזהו מקומן ר' ישמעאל אומר - אם יש אבל אומר קדיש דרבנן (וכן לאחר אגדה אם יש אבל אומר קדיש דרבנן) בקדיש דרבנן¹¹ י"א וחיים טובים - ברחמיו יעשה שלום וכו'

• מזמור שיר וקדיש אחריו - בברוך שאמר אומרים המהולל¹² בפה עמו - אחר שירת הים אומרים¹³ ובתורתך כתוב לאמר וכו' - בברכת יוצר י"א עושים באימה וביראה רצון¹⁴ קוניהם - ומסיימים ומברכים וכו' הכל במ' ולכן יש להפסיק קודם את שם - נהגו מלפנים שהרב קורא מלמען ירבו עד סוף ק"ש בקול רם

• י"א מוריד הגשם וי"א מוריד הגשם - בברכת השנים אומרים ושבענו¹⁸ מטוביך - בקדושה המנהג מלפנים שהש"ץ אומר נקדש ואז הקהל שותקין ועונין קדוש קדוש וכו' אמנם כבר נהגו שהציבור אומר נקדש וגם לעומתם ברוך יאמרו ובדברי וכו' - א"א פסוק ויאמר דוד קודם תחנון - יש נוהגים דהש"ץ אומר תחנון אצל העמוד

• בימים שאומרים תחנון אומרים²³ שיר מזמור לאסף (קאפיטל פ"ג) אחר שיר של יום [ובחנוכה ופורים אומרים אע"ג שא"א תחנון] - כשיש לאחד יארציט מכריזים יארציט והוא אומר קדיש לבדו אחר עלינו - נהגו לומר תהלים אחר התפלה

• בעל תפלה לובש טלית במנחה - [בק"ק פרעשבורג אף במעריב (אולי רק כשהתפללו מיד אחר מנחה) בכמה קהלות לא אמרו²⁸ קרבנות במנחה [בק"ק נייטרא אומרים]

אומרים²⁹ שלום רב במנחה חוץ בתענית ציבור - אומרים תחנון אף אחר השקיעה - אומרים שיר מזמור לאסף גם אחר מנחה [ומעריב אם מתפללין קודם זמנו]

• אם מתפללים מעריב בזמנו אומרים³² שיר המעלות עד המלך יענגנו ביום קראנו ח"ק והוא רחום וכו' [אבל כשמתפללים מבעו"י או מנחה מעריב ביחד א"א שיר המעלות וכשמתפללים ביחד יש נוהגים דא"א עלינו אחר מנחה אלא אחר מעריב].

• אחר מעריב אומרים קאפיטל כ"ד ח' כ"ט

• לובשים טלית גדול אף לפני הנשואין³⁵ מנהג הקדום דרך אנשים חשובים מתעטפים בטלית על ראשם]

מנהגי שבת

• אָבֵל מתפלל גם מנחה של ערב שבת

• יש קהלות שהחזן אומר² קבלת שבת אצל הבימה - אחר מזמור לדוד אומרים קדיש³ (וא"א אנא בכח) - בפרעשבורג אמרו כל המזמורים ביחד והחזן סיים ה' יברך את עמו בשלום - וכן מזמור שיר ליום השבת וה' מלך ביחד

• לכה דודי אומרים קהל ואח"כ ש"ץ - אם יש אבל תוך שבעה רח"ל נכנס לפני מזמור שיר (שהוא קבלת שבת) והשמש מכריז 'לקראת האבל' והקהל הופכים פניהם ואומרים המקום ינחם וכו'

• במה מדליקין אומרים אחר ברכת מעין שבע - מנהג הקדום הש"ץ מקדש על הכוס ומתחיל ברוך וכו'

והקטנים שותים אח"כ עלינו לשבח⁷ אדון עולם

• הש"ץ מתחיל יגדל בנוסח של שבת ויו"ט בכה"ש וכו'

• יש יוצרות מיוחדים לכמה שבתות השנה ואומרים אחר שמו"ע [ובימי הספירה אומרים אימתי וסגולתי בברכת ק"ש]

• כשמוציאים שני ס"ת מי שנוטל ס"ת השני נוטל בעצמו - בכמה קהלות אמרו נוסח מיוחד שמע ישראל וכו' כשמוציאים ב' ס"ת - בכ"מ הניחו ס"ת הב' עומד תוך ספסלים מנוקבים

• מוכרים המצוות¹² בהכרזה - ובשבת משנים המספר - העולה לתורה אומר ברכו וכו'¹⁴ ברוך ה' המבורך וכו' - מוסיפים¹⁵ אחרון בכל שבת ואף ביו"ט שחל בשבת חוץ מיוזכ"פ שחל בשבת - הפטורה קורין מתוך חומש והציבור קורין ביחד

• הרב עולה¹⁷ שלישי בדרך כלל חוץ משבת שובה ושבת הגדול (י"מ שלא הקפידו) ושבת חזון ופ' זכור שעולה למפטיר¹⁸ קורין אותו מורה מורינו ושל קהלה אחרת הרב מורינו הרב]

• א"א¹⁹ אב הרחמים כל השנה אלא בשבתות של ספירה ושל בין המצרים וביום שאומרים יזכור - אחר התפלה אומרים²⁰ אין כאלקינו²¹ - עלינו לשבח וכו' - שיר של יום י"מ שאמרו אחר מוסף וי"מ שאמרו אחר שחרית

• בקה"ת מנחה העולה לתורה [או שאר מצות]²³ לובש טלית ומניחו עליו עד אחר קדושה

• י"א²⁴ שלום רב אף בשבת וי"א שים שלום - אומרים ברכי נפשי בחורף ופרקי אבות בקיץ לפני עלינו

• במוצ"ש מזמרים²⁶ לדוד ברוך וכו' למנצח וכו'²⁷ בניגון מקובל - אומרים ברוך ה' לעולם וכו' - ויתן לך - הבדלה מתחיל ברוך וכו' עלינו

מנהגים

אלול

• מברכים אלול אומרים בנוסח ימים נוראים - בהפטורה א"א מחר חודש

• אומרים³ לדוד ה' אורי אחר שחרית וערבית [ובשבת ויו"ט אחר מנחה ג"כ]

• פ' כי תבא⁴ השקיפה אומר בק"ר - לפני התוכחה מכריזים⁵ יעמוד מי שירצה וקוראים בקול נמוך ומגביהים הקול בליראה והיה כאשר שש - פ' נצו"י הנסתרות בק"ר

• מוצ"ש סליחות אומרים והוא רחום בניגון ימים נוראים. סליחות אומרים כנוסח מעהרן בעהמן אונגארן (וכן בסליחות בשאר ת"צ וכן קינות של ת"ב). סליחות יום א' אומרים⁷ בהשכמת הבוקר מוקדם ביותר - ושאר הימים בהשכמה - י"ג להחליף לפרוכת לבנה ביום א' של סליחות [ואח"כ חוזרים לפרוכת של חול עד ער"ה].⁸ קדיש לפני סליחות ביום א' כקדיש של מוסף ימים נוראים ובשאר הימים כקדיש מנחה יוכ"פ - שומר ישראל בנוסח ימים נוראים - ¹⁰נהגו להתענות ביום א'. מי שמתפלל סליחות מתפלל¹¹ מעריב שלפניו ושחרית ומנחה שלאחריו. ¹²שמע קולי בק"ק ויען ודעברעצין אומרים רק ב' קטעים הראשונים ואין פותחין אה"ק - אומרים ג"פ¹³ אשמנו

ער"ה¹⁴ משכימים ביותר לסליחות (זכור ברית) - קדיש כמו מוסף ימים נוראים - וי"מ דאומרים כמו שאר הימים - ¹⁵מחליפים לפרוכת לבנה

• סליחה המתחיל בשם ה' או אדון א"א אלקינו ואלקי אבותינו - בשלשה מסיימים בנוסח מיוחד - סליחה כ"ה מסיימים הבט משמים וראה - יחבאנו צל ידו וישמעני סלחתי אומרים בנוסח מיוחד. ¹⁶פזמון שופט כל הארץ י"מ דאין פותחין אה"ק - ¹⁷עקידה באיזהו קהלות אומרים משל צום גדלי' (אם אפשר רובע הקן) - בסליחה שלש עשרה מדות אומרים בלחש עם הש"ץ ומסיימים בק"ר מלטם מכל רעות בזאת השנה. ¹⁸הולכים לבית החיים - ¹⁹נהגו להתענות

תשרי

ראש השנה

• יש קהלות שאומרים¹ אחות קטנה לפני מעריב והש"ץ מסיים בק"ר תחל שנה וכו' ברכו - ²בקידוש בביהכ"נ ליל ב' מניחים פרי חדש אצל הש"ץ

• בעשי"ת יש קהלות דמסיימים ברכת שים שלום בא"י עושה השלום וי"א כרגיל המברך את וכו' - בקדיש אומרים⁴ לעילא לעילא מכל ברכתא וכו' ועושה השלום. ברוב הקהלות הנהיגו לומר⁵ לדוד מזמור אחר עלינו. מרן החת"ס זי"ע נהג לדרוש בליל ר"ה עה"פ⁶ למען ירבו ימיכם וגו' וכ"נ באיזה קהלות - מאחלים⁷ לשנה טובה תכתב [ויש מוסיפים ותחתם לאלתר לחיים וכו']

• מתפללים⁸ בהשכמה. כולם לובשים⁹ קיטל ומצנפת לבנה (הייבל) חוץ¹⁰ מאבל רח"ל וחתן בשנה ראשונה וי"מ דנהגו דהם לובשים הייבל לבד

• הש"ץ מתחיל¹¹ יגדל בנוסח של ימים נוראים. לפני מזמור שיר אומרים הבעלי תפלות (כסדרם)¹² ברכת להתעטף בציצית בק"ר בנוסח מיוחד. הש"ץ אומר¹³ המלך אצל העמוד [בק"ק נייטרא נוהגים שמתחיל במקומו ומאריך עד שמגיע לעמוד]. א"א¹⁴ שיר המעלות ממעמקים בתוך התפלה

• אומרים¹⁵ יוצר בברכת ק"ש - ¹⁶בחזרת הש"ץ¹⁷ א"א אתה הוא אלוקינו וכו' גבור ונערץ א"א פיוטים¹⁸ של אש שבאמצע קדושה - א"א לדור ודור המליכו ולא ובכן יתקדש וכו'. ¹⁹אבינו מלכנו אומרים פיסקא פיסקא חו"ק ואומרים אבינו מלכנו חטאנו לפניך קצת בלחש וכן חננו ועננו [י"א חטאותינו ופשעינו - נקום לעינינו - נא אל תשיבנו קודם לזכור כי עפר]. ²⁰קדיש אחר קה"ת בנוסח מיוחד לימים הנוראים

• ²¹הקפידו לא לטעום לפני תקיעת שופר [בכ"מ לא עשו הפסקה כלל אחר קריה"ת]. ²²הרב דורש לפני תקיעת שופר [י"ג שעומד אצל הבימה] נוהגים לומר²³ למנצח ז"פ ופסוקי מן המצר - ²⁴הרב הוא הבעל מקרא

• בכמה קהלות נהגו²⁵ שקול התרועה אינו קולות מוקטעים אלא קול ארוך ורועד. ²⁶הבעל שחרית אומר אשרי העם יודעי תרועה ומיד אשרי יושבי וכו'. ²⁷אין תוקעין במוסף בתפלת לחש. אומרים כל היוצרות ואף שבתוך קדושה - א"א²⁸ לקל עורך דין במוסף אלא בשחרית ב' הימים - בכמה קהלות נהגו שהקהל אומרים ונתנה תוקף עד מעבירין את וכו' ואח"כ הש"ץ - אחר וכל מאמינים אומר הש"ץ תשגב לבדך. בחזרת הש"ץ אצל²⁹ עלינו לשבח כולם כורעים ומשתחוים [בכ"מ א"א שהם משתחוים] והש"ץ מתחיל³⁰ מיד היה עם פיפיות עד ואתה תשמע מן השמים והשאר מסיימים הקהל. תוקעין בחזרת הש"ץ במלכיות זכרונות שופרות³¹ תשר"ת פ"א. ותוקעין³² על הבימה - ³³ניגון ברכת כהנים כמו אדירי איומה. אחר קדיש תתקבל³⁴ תוקעים ל' קולות ועוד ל' קולות אחר אין כאלקינו [או אחר עלינו או אנעים זמירות]

• אחה"צ מתאספים לומר³⁵ תהלים פסוק בפסוק - במנחה אין פותחין אה"ק באמירת אבינו מלכינו - אחר מנחה הולכים לנהר לומר³⁶ תשליך [מ' קל כמוך ג"פ]

עשי"ת

• שבת שובה¹ הרב דורש לפני קה"ת שחרית או בזמן מנחה ואומר אח"כ קדיש דרבנן [מכבדין את הרב בפתיחת ארון הק' בקריאת התורה הסמוך לדרשה] - ²הרב עולה למפטיר - ³מפטירין שובה ישראל ומוסיפים מי קל כמוך וה' נתן קולו [ויש נוהגים דאם הוא פרשת וילך מוסיפים מי קל כמוך, ואם פרשת האזינו מוסיפים תקעו]

• ⁴בסליחות צום גדלי' יש קהלות שנוהגים לומר עקידה של ער"ה (אז בהר מור)

• אומרים⁵ אבינו מלכינו פיסקא פיסקא ואין פותחין הארון - א"א י"ג מידות ותפילות בשעת פתיחת אה"ק בעשי"ת

• ⁶סליחות י"ג מידות נאמר לעולם ביום שלפני עיו"כ ואין מחליפין אותו

• עיוכ"פ⁷ מנהג כפרות באשמורת הבוקר אח"כ אומרים סליחות - ⁸מתפללים מנחה גדולה

אב-אלול

מנהגים

זמנים

עלות השחר 16.1°	דברים	ואתחנן	עקב	ראה	שופטים
4:18	4:28	4:37	4:47	4:56	
סוף זמן ק"ש מג"א	8:26	8:31	8:35	8:40	8:44
סוף זמן ק"ש גר"א	9:28	9:31	9:34	9:36	9:39
סוף זמן תפלה מג"א	9:48	9:52	9:55	9:57	9:59
סוף זמן תפלה גר"א	10:39	10:41	10:42	10:44	10:45
צאת הכוכבים 7.5°	8:49	8:40	8:30	8:19	8:07
צאת הכוכבים 8.5°	8:55	8:46	8:36	8:24	8:13
צאת הכוכבים 72 דקות	9:22	9:13	9:04	8:54	8:43

מולד אלול	שב"ק חלקים 6 + 11:26 pm
ג' מהמולד	ג' שופטים בערב
ז' מהמולד	מוצש"ק שופטים
סו"ז קדוש לבנה	מוצש"ק כי תצא

יום כיפור

• מדליקין¹ נר ארוך לכל ראש המשפחה - ומי שמת לו אביו או אמו מדליק נר נשמה ג"כ - ויש שהביאום לביהכ"נ ויש שמדליקין בבית

• כולם² לובשים קיטל הייבל כנ"ל - הש"ץ מברך בק"ר ברכת להתעטף

• ⁴הרב דורש ואומר ⁵ודוי אצל ארון הק'. פותחין אה"ק ונוהגים לסבב הבימה עם הס"ת ואומרים ⁶אור זרוע. מחזירין הס"ת - שנים מחשובי הקהל עומדים ליד הש"ץ ומתחיל ⁷בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה על דעת המקום וכו' ג"פ - כל נדרי ג"פ - מתחיל קצת⁸ בלחש וכל פעם מגביה קולו יותר -

• ⁹א"א קטע אמנם אשמנו - אותך אדרוש - אתה מבין - כי אנו עמך¹⁰ אומרים בניגון - וכן אשמנו וכו' - ועל חטאים י"א ביחד חזן וקהל פסוק בפסוק

• ¹¹אחר עלינו אומרים ד' מזמורים הראשונים של תהלים - לדוד מזמור. אומרים כל ¹²שירי היחוד ושיר הכבוד ¹³אנעים זמירות (פותחין אה"ק ואומרים בנוסח מיוחד).

• מתפללים¹⁴ בהשכמה - בהרבה קהלות מתפללים כל היום בהמשך כמעט ללא הפסקה. בעלי התפלות מברכים להתעטף בק"ר כנ"ל. ¹⁵מנהגינו לומר סליחות אף בשחרית מוסף ומנחה ומחלקים בכל שנה דף שכתוב איזהו סליחות לומר (בכל שנה אומרים סליחות אחר). ¹⁶בחזרת הש"ץ א"א אדברה תחנונים ואתה מבין - עלינו לשבח כנ"ל. סדר העבודה אומרים ¹⁷אמיץ כח כל הקהל ¹⁸כורעים אצל הכריעות ואח"כ הש"ץ. ¹⁹ניגון ברכת כהנים של הזכרת נשמות - ²⁰יזכור מזכירים שם האם [וכן בלימוד משניות לע"נ]

• קריאת התורה במנחה הכל כניגון²¹ של חול - ²²קדיש לפני שמו"ע כמו בקדיש של סליחות - ²³אם אין פנאי במנחה מדלגים הסליחות א"א אבינו מלכינו במנחה

• בנעילה הקדיש וכל התפלה בנוסח מיוחדת - ²⁴אומרים רק ג"פ קל מלך יושב. ²⁵תוקעים תקיעה גדולה אחר קדיש - הבדלה - ²⁶קידוש לבנה

• מחרת יוכ"פ הוא²⁷ מימי השכמה - מחליפים פרוכת לשל חול

• פרשת האזינו²⁸ קורין כפי הסימן הזי"ו ל"ך ולאחרון²⁹ יש נוהגין לקרות מפטיר פעמיים - ³⁰ויש ק"ק שנהגו דשישי הוא בפסוק כי ידין וגו' ואחרון והוא בפסוק כי אשא וגו' (באופן דכופלין אות כ') - פסוק כי שם ה' אקרא וגו' ופסוק ה' בדד ינחנו וגו' אומרים בק"ר - יצרות בין יו"כ לסוכות

סוכות

• ¹מחליפים פרוכת של יו"ט - ²אומרים מערבית בנוסח ידוע [בק"ק נייטרא הש"ץ אומר בק"ר אמצעיית הברכה והציבור אומר המערבית ואח"כ הש"ץ].

August 25

Brooklyn, NY

אב-אלול תשפ"ה

SUNDAY	MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY	SHABBOS
					1 זריחה 5:53 שקיעה 8:11 פלג המנוחה 7:07 הדלקת נרות 7:53 ז אב	2 זריחה 5:54 שקיעה 8:10 מוצש"ק (72) 9:22 דברים - חזון ישעיהו בן אמוץ ח אב
3 זריחה 5:55 שקיעה 8:09 עבודה זרה מו סוף התענית 8:48 תענית תשעה באב ט אב	4 זריחה 5:56 שקיעה 8:07 י אב	5 זריחה 5:57 שקיעה 8:06 יא אב	6 זריחה 5:58 שקיעה 8:05 יב אב	7 זריחה 5:59 שקיעה 8:04 יג אב	8 זריחה 6:00 שקיעה 8:03 פלג המנוחה 7:00 הדלקת נרות 7:45 יד אב	9 זריחה 6:01 שקיעה 8:01 מוצש"ק (72) 9:13 שבת נחמו ואתחנן - נחמו נחמו טו אב
10 זריחה 6:02 שקיעה 8:00 עבודה זרה נג טז אב	11 זריחה 6:03 שקיעה 7:59 יז אב	12 זריחה 6:04 שקיעה 7:57 יח אב	13 זריחה 6:05 שקיעה 7:56 יט אב	14 זריחה 6:06 שקיעה 7:55 כ אב	15 זריחה 6:07 שקיעה 7:53 פלג המנוחה 6:52 הדלקת נרות 7:35 כא אב	16 זריחה 6:08 שקיעה 7:52 מוצש"ק (72) 9:04 עקב - ותאמר ציון כב אב
17 זריחה 6:09 שקיעה 7:50 עבודה זרה ס כג אב	18 זריחה 6:10 שקיעה 7:49 כד אב	19 זריחה 6:11 שקיעה 7:48 כה אב	20 זריחה 6:12 שקיעה 7:46 כו אב	21 זריחה 6:13 שקיעה 7:45 יו"כ קטן כז אב	22 זריחה 6:14 שקיעה 7:43 פלג המנוחה 6:43 הדלקת נרות 7:25 כח אב	23 זריחה 6:15 שקיעה 7:42 מוצש"ק (72) 8:54 מברכים החדש ראה - עניה סערה כט אב
24 זריחה 6:16 שקיעה 7:40 עבודה זרה סו א' ראש חודש ל אב	25 זריחה 6:17 שקיעה 7:39 ב' ראש חודש א אלול	26 זריחה 6:17 שקיעה 7:37 ב אלול	27 זריחה 6:18 שקיעה 7:36 ג אלול	28 זריחה 6:19 שקיעה 7:34 ד אלול	29 זריחה 6:20 שקיעה 8:32 פלג המנוחה 6:34 הדלקת נרות 7:14 ה אלול	30 זריחה 6:21 שקיעה 7:31 מוצש"ק (72) 8:43 שופטים - אנכי אנכי הוא מנחמכם ו אלול
31 זריחה 6:22 שקיעה 7:29 עבודה זרה עד ז אלול						